

operaatio

ITSENÄINEN ELÄMÄ

HEI SINÄ, NYT TARVITAAN TOIMIA TYÖNANTAJAMALLIN ETEEN!

Nyt nimittäin muovataan tulevaa sosiaali- ja terveystalouden rakennetta. Samanaikaisesti tulee voimaan pitkään valmisteltu vammaislakien uudistaminen. Tämän hetkinen esitysluonnos uudesta vammaislaista sisältää henkilökohtaisen avun näkökulmasta **sekä vakavia uhkia että merkittäviä parannuksia**.

Lakiehdotuksen parantunut suunnittelu henkilökohtaisen avun työnantajamallin toteuttamiseksi ohjaa erilaisin valmiuksin olevat ja erilaisissa elämäntilanteissa elävät vammaiset henkilöt juuri heille sopiviin palveluihin. Näin myös työnantajamalli voidaan nykyistä paremmin kohdistaa juuri niille, jotka haluavat ja kykenevät toimimaan työnantajina. Myös palvelun järjestäjän, eli kunnan tai maakunnan, neuvontavelvoitetta on lakiluonnoksessa tarkennettu, minkä lisäksi kehitteillä on myös muita henkilökohtaisen avustajan työnantajuutta tukevia palveluita. Markkinoille on tullut myös juuri tähän alaan suunniteltu verkkopalvelu, joka tehostaa ja parantaa ongelmia aiheuttaneen kuntavetoisen hallintotavan. Näiden parannusten myötä henkilökohtaisen avustajan työnantajuudesta tulee nykyistä toimivampi. Toimiva kokonaisuus entisestään vahvistaa apua tarvitsevan vammaisen henkilön itsenäisyyttä ja valinnanvapautta.

Mukana on myös vakava uhka. Lakiluonnoksen mukaan maakunta voisi valita millä tavalla henkilökohtaista apua tuotetaan. Jotkut maakunnat voivat jäädä kokonaan ilman henkilökohtaisen avun työnantajamallia. **Siksi meidän on nyt tärkeää yhdistää voimamme! Varmistetaan yhdessä, että vammaislakiin kirjataan selvästi, että henkilökohtaisen avun työnantajamallin tulee olla tarjolla muiden järjestämistapojen rinnalla riippumatta siitä, missä päin Suomea avun saaja asuu. Jokaisessa tulevassa maakunnassa täytyy tarjota henkilökohtaista apua työnantajamallilla niille, jotka sitä haluavat ja siihen kykenevät.**

www.facebook.com/itsenainenelama
[#itsenainenelama](https://twitter.com/itsenainenelama)

HENKILÖKOHTAISILLA AVULLA

tarkoitetaan vammaisen henkilön välttämättömyyden avustamista kotona ja kodin ulkopuolella esimerkiksi päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa.

HENKILÖKOHTAISTA APUA

voidaan järjestää työnantajamallilla, palvelusetelimallilla, ostopalvelumallilla tai kunnan/maakunnan omana palveluna. Järjestämistäpa tulee aina valita yksilöllisesti niin, että vammaisen henkilö saa apua itselleen parhaiten sopivalla tavalla.

ESITYS UUDESTA VAMMAISLAISTA

ei turvaisi työnantajamallin tosiasiallista saatavuutta kaikissa maakunnissa. Haluamme lakiin kirjauksen, joka turvaa henkilökohtaisen avun työnantajamallin saatavuuden jokaisessa maakunnassa!

Henkilökohtaisen avustajan työnantajuus – mitä se on?

Henkilökohtainen apu on tärkein vammaispalvelu meille, jotka tarvitsemme välttämättä toisen henkilön apua. Työnantajamalli poikkeaa palvelutuottajan henkilökohtaisesta avusta siten, että me vammat henkilökohdasta apua tarvitsevat toimimme suoraan avustajiemme työnantajina. Työnantaja-asema antaa laajimman itsemääräämisoikeuden avun käyttöön. Käytännössä voimme vaikuttaa saamamme avun ajankohtaan, tapaan, laatuun, sisältöön ja esimerkiksi siihen, kuka meitä avustaa.

Työnantaja-aseman ansiosta voimme itsenäisesti päättää, kuka kääntää ja millä tavoin meitä yöllä sängyssä tai pitää meitä oikeassa asennossa, että voimme yskiä ja vaikkapa kulkea autolla. Työnantaja-aseman ansiosta voimme valita, kuka asettaa meille tamponin ja milloin, kuka auttaa meitä kirjoittamaan luottamuksellisen muistion työpalaverissa ja miten. Työnantaja-aseman ansiosta me voimme siis valita sen henkilön, joka lukee meille meidän henkilökohtaisen postimme, käyttää meidän kännykkäämme, auttaa pankkiasioidemme hoitamisessa, ostoksilla tai uimahallissa. Henkilökohtainen avustaja on meidän kanssamme joka paikassa ja tietää meistä senkin, jota emme aviopuolisollemme kerro.

Kaikessa yksinkertaisuudessaan henkilökohtaisen avustajan tehtävänä on suorittaa ne toimet, jotka ei-vammaisena tekisimme itse. Saamamme apu ei siis ole kahviteluseuraa, kotipalvelua, hyväntekeväisyyttä tai hoivaa, vaan se on meille avain riippumattomaan elämään.

Työnantajina sovimme avustamisesta hallintopäätöksen perustuen suoraan avustajamme kanssa ihan normaalien työelämää säätelevien normien puitteissa – emme siis voi teettää mitä tahansa töitä ja kuinka pitkään tahansa, kuten ennakkoluulot joskus väittävät. Otamme vastuun omasta toiminnastamme. Työnantajamalli onkin ainoa tapa järjestää henkilökohtainen apu niin, ettei siinä ole ulkopuolisia palvelutuotannon tahoja ottamassa osansa ja rajoittamassa milloin, miten ja kuka apua antaa.

Kenen etu?

Työnantajamallilla järjestetty henkilökohtainen apu mahdollistaa meille parhaalla tavalla aidon, omaehtoisen ja itsenäisen elämän. Apu mukailee elämäämme, emmekä me palveluja. Apua tarvitsevan vammaisen henkilön elämä ei saa olla kuin palvelutuotteiden tehdas, jossa liukuhihna esittää irvikuvaa elämästä. Myös me vammat haluamme elää elämäämme sen sijaan, että odottaisimme suoritteita.

Lyhyesti sanottuna se mahdollistaa meille jokaiselle kuuluvia perus- ja ihmisoikeuksia, kuten henkilökohtaista vapautta, itsemääräämisoikeutta, tahdonvapautta, yksityiselämän suojaa ja tasa-arvoa. Näistä kaikista on säädetty myös Suomen perustuslaissa ja YK:n vammaisyleissopimuksessa.

Työnantajuus mahdollistaa meille omien aikataulujen mukaisen elämän niin opiskelussa, työssä kuin perhe-elämässäkkin. Samalla se ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja lisää työllistymistä sekä vammaisten että heitä avustavien työntekijöiden kohdalla. Tulevat maakunnat hyötyvät siitä, että järjestelmä ennemminkin vähentää kuin lisää byrokratiaa ja hallinnollista työtä: sitä ei tarvitse kilpailuttaa ja sosiaalipalvelun asiakkaan ja maakunnan välissä ei ole ylimääräisiä väliportaita tuottamassa paperityötä saatikka keräämässä euroja.

Olethan mukana varmistamassa, että työnantajamalli on jatkossakin tarjolla henkilökohtaisen avun järjestämistapana ympäri Suomea, jokaisessa tulevassa maakunnassa? Kaikkia tarvitaan.

1. Seuraa ja osallistu Facebookissa: www.facebook.com/itsenainenelama
2. Varmista, että oma taustaryhmäsi (esim. vammaisjärjestö) on mukana tässä itsenäisen elämän operaatiossa.
3. Ota yhteyttä alueesi päättäjiin ja kerro työnantajamallin merkityksestä omassa tai läheisesi elämässä. Kerro heille, miksi juuri työnantajamalli on toimiva henkilökohtaisen avun järjestämistapa.
4. Kerro sosiaalisessa mediassa, miten henkilökohtaisen avun työnantajamalli mahdollistaa sinun itsenäisen elämäsi. Muista hashtag **#itsenainenelama**. Esimerkit todellisesta elämästä ovat tärkeitä, jotta järjestelmän ymmärtävät nekin, jotka eivät sitä itse käytä.

Assistentti.info

Suomen CP-liitto ry

Hengityslaittepotilaat ry

Heta – Henkilökohtaisten Avustajien Työnantajien Liitto ry

Invalidiliitto ry

Kynnys ry

Lihastautiliitto ry

Näkövammaisten Liitto ry

Rusetti – Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys ry

Tapaturma- ja sairausinvalidien liitto ry

Vammaisfoorumi ry